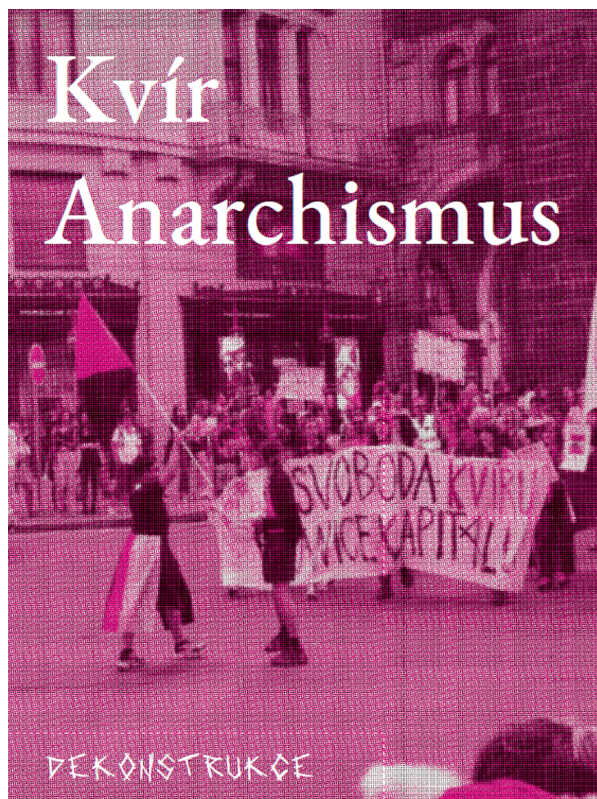

Kvír Anarchismus

kolektiv DEKONSTRUKCE

Obsah

Předmluva	3
Co to je?	4
Historie	5
Anarcho-Feminismus	5
Konec 19. a počátek 20. století	5
Institut für Sexualwissenschaft	6
Španělská občanská válka	6
Od 2. světové války	7
Stonewall	7
Události	7
Následky	8
Pride	8
Bash Back!	9
Historie u nás	9
Duhový kapitalismus	10
Gender	11
Sociální konstrukty	12
Nálepky	13
Trans* Genocida	14
Jak se dělá revoluce?	15
Závěr	16

Předmluva

Tuto knihu jsme se rozhodli*ý napsat, protože v českojazyčném prostředí dlouhodobě chybí literatura o kvír anarchismu, která by toto důležité a rozmanité téma přiblížila širšímu okruhu lidí. Snažíme se popsat bohatou historii, předat hlavní filosofické a politické myšlenky a v neposlední řadě dodat povzbuzení, že společně dokážeme vytvořit budoucnost, ve které bude hrát kvír anarchismus nezastupitelnou roli.

Používáme inkluzivní jazyk, protože chceme mluvit o všech a na všechny. Chceme mluvit o ženách, o mužích, o nebinárních lidech i o všech ostatních. Čeština má mnoho slov i frází genderově zabarvených. Podle nás má smysl hrát si se slovy a objevovat nové možnosti, které experimentování nabízí. Jazyk spoluvytváří naše myšlení i komunikaci. Může sloužit jako nástroj osvobození, pokud se nebudeme bát imaginace a vezmeme jazyk do svých rukou.

Používáme především koncovku „x“ místo rodových koncovek u jednotného čísla, a „i*y“ u množného. Tyto koncovky následně po sobě střídáme, protože je díky tomu text lépe čitelný.

Co to je?

Definovat anarchismus a jeho směry je velmi komplexní záležitost, o kterou se snažilo již mnoho lidí, někdy více a někdy méně úspěšně. Doufám však, že vám naše definice alespoň trochu přiblíží co kvír anarchismus byl, je, a co může být.

Kvír anarchie je politická filozofie a praxe úzce spojená s anarchismem feministickým, která věří, že jediným způsobem jak zajistit plnou svobodu kvír lidem, je zrušení útláčných hierarchií jako jsou kvír/homo/lesbo/bi/trans* fobie (dále budeme používat pouze termín kvírfobie), heteronormativita, patriarchát a genderová binarita. Také věří, že jeden z důvodů, proč tyto hierarchie nadále existují, je stát a kapitalismus, protože slouží jako nástroj i vhodné prostředí pro hromadění moci, získávání pracovní síly, nebo budování armád. Během vzniku kapitalismu docházelo i k posilování těchto hierarchií. proto současný systém nelze pouze reformovat. Útlak je jedna z věcí, na kterých stojí již ve svých základech a je motivovaný tento stav udržovat. Říká, že způsob jak se těchto věcí zbavit je sociální revoluce, svržení státu, kapitalismu, patriarchátu a nastolení nehierarchické společnosti.

Jako kvír anarchisté*ky chápeme důležitost intersekcionality, společného boje utlačovaných skupin za svobodu, tedy chápeme, že nemůžeme osvobodit jen sebe samotné bez toho, abychom se pokusili osvobodit celou společnost. Všechny formy útluaku budou v anarchistické společnosti redukovány, protože dojde k dekonstrukci systému moci a tedy zmizí i nástroje, které dnes využívají například kvírfobní jedinci k prosazování své agendy. Další výhodou anarchistické společnosti je vytvoření prostředí, kde bude obtížné vychovávat lidi k přesvědčení, že lidé mají menší hodnotu na základě odlišnosti. Anarchismus ve své plné formě transformuje jak společnost, tak jednotlivce k větší péči a solidaritě. Jsme toho názoru, že anarchie bez kvíru není celá, stejně tak jako anarchie bez pracujících lidí, bez ekologie, bez feminismu a jedinců, všech těchto věcí kterými se současná anarchie zabývá.

Historie

Historie kvír anarchismu je velmi odlišná na různých místech. Někde byli*ky kvír lidé součástí hnutí již od začátku 20. století, ale jinde se organizovanější kvír skupiny objevují až kolem roku 2000. To platí i pro českém prostředí.

Anarcho-Feminismus

Historie kvír anarchismu je od počátku silně spojena s anarchismem feministickým, který otevřel otázky genderové rovnosti, patriarchátu a sexismu. Dal tak možnosti kvír lidem hledat svobodu skrz anarchismus, protože ukázal, že se anarchismus nemusí zabývat pouze postavení pracujících a bojem proti kapitalismu. Feministický anarchismus tedy tvoří dobrý filosofický základ pro analýzu systémového útlaču obecně a nabízí možnosti, jak bojovat proti všem hierarchiím, které nás utlačují. Pojďme se tedy podívat na anarchofeministickou historii, než začneme s tou kvír.

Zprvu bylo anarchistické hnutí feministickým myšlenkám nepřívětivé, to ale bohužel nebylo pro dobu na přelomu 19. a 20. století netypické. Ženy byly systematicky utlačovány a odstrkovány z veřejného a politického života. Například Kropotkin, jeden z historicky nejvýznamnějších anarchistů a přírodovědců, který popsal jak je spolupráce důležitá pro všechny živé tvory, feministické ideje emancipace podřazoval důležitosti boje proti kapitalismu. Říkal že by se anarchisté*ky měly zaměřit hlavně na třídní boj. Až potom, co Bakunin, revoluční anarchista který stál na samotném počátku organizovaného hnutí, zdůraznil překonání genderové nerovnosti jako jeden z cílů Alliance internationale de la démocratie socialiste [Mezinárodní Aliance Sociální Demokracie], se toto téma dostalo mezi širší anarchistické hnutí. Anarcho-Komunisté*ky převzaly kritiku rodiny od Friedricha Engelse, která mluvila o ekonomické a genderové nerovnosti. Ta společně s antiautoritářskou kritikou manželství a tradiční rodiny přitáhla mnoho feministek*ů k anarchismu.

Konec 19. a počátek 20. století

Mnoho raných anarchistů*ek z konce 19. a začátku 20. století vidělo anarchistickou touhu po svobodě a převedlo ji i na sexuální orientaci. Někteří z nich pozorovali*ky, že do anarchistických skupin se přidávalo více homosexuálů než jinde, a že se o něco méně báli být otevření*é. Také zakládali*ky anarchistické spolky pro homosexuály, i když v malém počtu. Jednou z významných osobností byl*á Senna Hoy, anarchistický*á spisovatel*ka která vydala knihu Das dritte Geschlecht [Třetí Pohlaví], ve které kritizoval*á homofobii a její náboženské základy. Anarchistický psychoterapeut Otto Gross také rozsáhle psal o homosexualitě jak u mužů, tak u žen a volal po její dekriminální v Německu. Zajímavé je, že v této době nejvíce po kvír svobodě volali*ky individualističtí*cké anarchisté, inspirováni*ky psaním Maxe Stirnera. Jedni z nich byli John Henry Mackay a Adolf Brand, oba členové Vědeckého a humanitárního výboru [Wissenschaftlich-humanitäres Komitee] sexuologa Magnuse Hirschfelda. Výbor požadoval sociální a legální uznání kvír lidí a konec jejich pronásledování v Německu. Brand z komise po nějakém čase odešel a založil s přáteli Gemeinschaft der Eigenen [Spolek sebevlastníků], protože nesouhlasil s Hirschfeldovou analýzou homosexuality na škále “Sexuálního zprostředkování”, tedy že všechna lidská sexualita a identita existuje na škále mezi maskulinitou a feminitou a že homosexualita se dá vysvětlit jako “ženská atrakce v mužích”. Se svými přáteli vydávali jeden z prvních gay časopisů Der

Eigene [Jedinečný]. Je velmi důležité zmínit, že Brand byl antifeminista a svobodu uplatňoval pouze na muže. Mackay na druhou stranu v komisi zůstal, i když spíše souhlasil s ideou sebevlastnictví, protože odmítal Brandovy misogynní názory.

Velkou figurou anarchismu z počátku 20. století byla Emma Goldmanová. Narodena v Rusku během doby politického víření, které ji silně politicky ovlivnilo; později se přestěhovala do USA. Anarchistkou se stala po Haymarketském masakru, na jehož památku slavíme První Máj, který se udál 4. května 1886. Na demonstraci za osmihodinový pracovní den byli*y po bombovém útoku na policii, zastřeleni 4 civilisté*ky a další desítky byly zraněny. Byla spisovatelkou, filosofkou, feministkou a aktivistkou, která jako jedna z prvních kritizovala nenávist a diskriminaci vůči gay lidem z anarchistické perspektivy. Dopisovala si se zakladatelem první sexuologické kliniky Magnusem Hirschfeldem a jednou ze zakládajících osobností Mujeres Libres, organizace které se ještě budeme věnovat, Lucíou Sánchez Saornil. Byla na svou dobu velmi pokroková. I přes tyto progresivní osobnosti rozhodně nebylo širší anarchistické hnutí bez homofobie a sexismu, někteří*é dokonce říkali, že kvůli lidé nemohou být anarchisté*ky.

Institut für Sexualwissenschaft

Institut für Sexualwissenschaft [institut pro sexuální vědy] byla soukromá sexuologická klinika založená židovským homosexuálem Magnusem Hirschfeldem po první světové válce, který si dopisoval s Emmou Goldmanovou a pohyboval se v anarchistických kruzích v Berlíně. Zabýval se homosexualitou, trans*, nebinárními a intersex lidmi, poskytoval antikoncepci a sexuální výchovu (je nutno říct, že tuto naši moderní terminologii nepoužíval a že v té době ještě koncept identit nebyl zkonstruován). Na svou dobu byl fenomenálně otevřený a pokrokový. Věřil, že homosexualita není mentální nemoc, kterou je třeba léčit, a že existují i jiné než heterosexuální a homosexuální atrakce, které existují na spektru. Také říkal, že existují více než dvě pohlaví, které jsou na škále mezi feminitou a maskulinitou a také, že pohlaví může být fluidní. Věřil, že trans* lidé jsou validní a také, že je to věc oddělená od orientace, což byl nový pohled na věc. Jeho klinika poskytla první GRS (genital reconfiguration surgery, operace rekonfigurující gender) a HRT (hormone replacement therapy, hormonální terapii) v historii. Institut byl ve své podstatě také safe space pro kvůli lidi v Berlíně, měl obrovskou knihovnu odborné literatury a lékařských spisů a také zaměstnával své klientstvo v těžké situaci, stal se místem, kde se kvůli lidé mohli*y scházet a cítit se dobře. Podařilo se mu zajistit dokumenty pro svoji trans* klientelu, které je do určité míry chránili před diskriminací německým zákonem. Jednou z klientek byla Lili Elbe, umělkyně a spisovatelka, jejíž příběh byl zdramatizován v díle Dánská dívka.

30. ledna 1933 se stal Adolf Hitler Německým kancléřem a vyhlásil že Německo musí být zbaveno "zbytečných životů". Šestého května byl institut vyrabován nacistickou mládežnickou organizací Deutsche Studentenschaft [Německý svaz studentů], během rabování byla pravděpodobně zavražděna Dora Richter, první trans* žena která podstoupila GAS. Celá knihovna obsahující 20 000 odborných knih a záznamů byla hozena na ulici a slavnostně spálena, bylo to jedno z prvních pálení knih v nacistickém Německu.

Španělská občanská válka

Mujeres Libres [Svobodné Ženy] byla ženská feministická anarchistická organizace, založená v roce 1936 ve Španělsku, během občanské války. Vznikla z členek anarcho-syndikalistických organizací jako CNT, FAI a FIJJ, jelikož jejich problémy byly ignorovány většinově mužskými hnutími a nebo čelily přímé diskriminaci jen za to, že byly ženami, a také za to, že mnoho členek byly otevřeně lesby. Říkaly, že jak osvobození žen, tak sociální revoluce by měli být dva současné cíle anarchistů*ek. Během své existence dosáhly přibližně 30 000 členek, vydávaly časopis o feministických a anarchistických idejích, šířily osvětu rádiem a pomocí plakátů, zapojily se do bojů, poskytovaly lékařskou péči, učily o ženském

zdraví a péči o děti. V roce 1939 byly republikánské síly složené z národně osvoboditelských hnutí basků a katalanců, anarchistických a socialistických odborů a demokraticky zvolené španělské vlády, poraženy fašistickou armádou, podporovanou nacistickým Německem, fašistickou Itálií a vatikánem, mnoho členek po porážce uteklo do Francie a organizace se rozpadla.

Od 2. světové války

Daniel Guérin byl bisexuální francouzský bývalý marxista, později anarchista, který psal do syndikalistického časopisu *La Révolution prolétarienne* [Proletářská revoluce] a homofilního časopisu *Arcadie*. Homofilním aktivistům se ještě budeme věnovat. Byl jedním z předních představitelů francouzské levice od 30. let 20. století, do svojí smrti v roce 1988. V roce 1954 byl tvrdě kritizován za svoji studii ohledně Kinsley Reports, ve které detailně popsal útlak gay lidí ve Francii. Dle jeho slov nejvíce kritiky přišlo z marxistických kruhů: „Nejtvrdší kritika přišla od [marxistů*ek], kteří mají tendenci vážně podceňovat formu útlatu, kterým je antisexuální terorismus. Očekával jsem to samozřejmě a věděl jsem, že při vydávání své knihy riskuji, že mě napadnou ti, ke kterým se cítím nejbližší na politické úrovni.“ Popisoval napětí které kvír lidé prožívali*ý v levicovém prostředí na denní bázi. Po svém coming outu byl vystrčen z některých levicových kruhů, jeho práce byla cenzurována a opakovaně bylo zamítnuto její vydání. Pokračoval v politické práci, zúčastnil se Pařížského května v roce 1968, což bylo přibližně 7 týdnů nepokojů během kterých proběhla generální stávka, konalo se mnoho demonstrací a okupací jak univerzit tak továren. Po jeho skončení byl významnou součástí francouzského hnutí za osvobození gayů.

Stonewall

Stonewall je jedna z nejdůležitějších událostí pro kvír práva v USA, ale i celosvětově. Je příkladem toho, že si naši svobodu musíme vybojovat a nemůžeme čekat na to, až se odborná veřejnost společně s lidmi, kteří drží moc rozhodne, že nejsme nebezpeční pro společnost. Je důležité o Stonewallu mluvit hlavně z toho důvodu, že díky němu vznikl pride, který se na počest a připomenutí těchto událostí koná, a který byl v posledních letech velmi deradikalizován a gentrifikován, kvůli vlivu soukromých společností a korporací. Místo radikálního protestu za práva kvír lidí se z něj stala možnost společnosti a politiků*ček si nabrat kapitál, jak peněžní tak politický. Stonewall byl riot a pride se může opět riotem stát, pokud se budeme snažit (jako to dělá například akce Alt Pride). Stonewall nebylo první povstání kvír lidí proti policejní síle v USA, ale dalo by se označit za kulturně a historicky nejdůležitější.

Stonewall byla hospoda v New Yorku vlastněná kriminální rodinou Genovese, která dříve investovala, aby z hospody udělala gay bar. Byl to jeden z mnoha gay podniků té doby, který uplácel policii, aby mohl fungovat. Vstup byl hlídán bodyguardem kvůli tajné policii, takže aby jste se dostalx do hospody, musel*a vás znát nebo jste muselx vypadat "dostatečně gay". Policejní zátahy na gay bary byly velmi běžné a vlastně očekávané, což ale neznamená, jak bylo již zmíněno, že kvír lidé nevzdorovali, právě naopak.

Události

28. Června 1969, v 1:20 ráno, vtrhlo několik policistů*ek v civilu a několik v uniformě do podniku a začalx po zákaznictvu požadovat identifikaci. Policie se rozhodla je odvést na policejní stanici, poté co rozdělila homosexuály, transgender lidi a crossdressery (nutno dodat že policie takto moderní a neutrální termíny nepoužívala, jednalo se spíše o opak, také nerozdělovala trans* lidi a crossdressery). Policejní síla začala obtěžovat několik z přítomných leseb, což vedlo k velké změně nálady ze zděšení k naštvanosti a oprávněně stupňující se agresivitě kvír lidí v podniku. Policie některé propustila, ti*ý ovšem neodešlx jak bylo zvykem, ale zůstali*ý stát venku, za chvíli se shromáždilo něco kolem 100

lidí, kteří*re situaci pozorovalx. Po nějaké době přijeli policejní transportní vozidla, ale mezitím se dav poměrně zvětšil. Policisté*ky postupně začalx odvádět mafiánstvo a zaměstnanenctvo baru do vozidel. Dav byl ale v dobré, bojovné a radikální náladě, začal zpívat protestní píseň "We Shall Overcome" a začala stoupat naštvanost a odhodlanost se nenechat utlačovat mezi zúčastněnými. Policista postrčil jednu z drag queens, která ho nazpátek uhodila svojí kabelkou, hned na to začal dav bučet.

Potom, co se rozkřiklo, že některé z lidí kteří*é bylx stále v baru policie zmlátila, začali*y lidé po policejních vozidlech házet vše co bylo po ruce: mince, flašky od piva, dlažební kostky, prostě cokoliv co našlx. Potyčku vyvolala butch lesba která byla vyvedena v poutech z baru, vytrhávala se čtyřem policistům, řvala, nadávala a vzdorovala hrubému zacházení. Policista ji uhodil po hlavě obuškem hned potom, co si stěžovala že její pouta jsou moc těsná a tím to vše začalo. Podívala se na dav lidí, zařvala "Proč nic neděláte?" a dav se vrhnul na policii. Několik lidí policie zpacifikovala a mlátila, ale kvíru bylo moc a někteří*re i utíkalx z vozů. Lidé rozřezali*y pneumatiky a snažilx se vozidlo převrátit, bohužel dokázalo ujet. Čím dál tím více lidí se přidávalo a začalo pořvát a házet věci na policii, která čelila několikanásobné kvír přesile. Tu noc bylo zatčeno 13 lidí, několik policistů*ek se zabarikádovalo v podniku, což bylo na tu dobu naprosto nevídané, a zavolalx pořádkovou policii, aby je vysvobodila, to ale jen vedlo k další eskalaci. Kvír lidé několikrát barikádu prorazili*y a pokoušelx se hospodu podpálit. Policie utvořila formaci falanga a snažila se kvír lidi odtlačit. Protestující v reakci na odvetu začali*y řvát, vysmívat se policii a tančit kankán.

Policejní složky pronásledovali*y některé protestující, kteří*é se rozhodlx utéct, to ovšem udělali*y jako taktický trik, aby policii odtáhlx z hlavního místa události. Je důležité zdůraznit, že toto vše se povedlo bez jakékoliv dřívější organizace, pouze skrz vášeň a soudržnost. Davu se podařilo ulici zabarikádovat převráceným automobilem. Kolem čtvrté hodiny ranní byla ulice prázdná, lidé se shromáždili*y v blízkém parku a nastalo ticho nad tím, co neuvěřitelného se právě stalo. Druhý den se ukázalo ještě více lidí a nepokoje pokračovaly, hořely koše a létaly dlažební kostky.

Následky

Po uklidnění situace kolem Stonewallu zůstali*y kvír lidé neklidní a začali*y se organizovat. I když dřívější organizované kvír skupiny (tzv. "Homofilní aktivisté") existovaly, byly nyní považovány za málo radikální a neschopné docílit jakékoli smysluplné akce. Stonewall dal vzniknout mnohem radikálnějšímu hnutí, a to Gay Liberation Front, které bylo mnohem militantnější a inspirovalo se černošskými protiválečnými hnutími jako bylo Black Panthers. Po několika akcích a pár měsících se ovšem rozpadlo, protože se členstvo nemohlo shodnout na činnostech a celkové podobě hnutí.

Zátahy na gay bary bohužel po Stonewallu neskončily. Jeho dopad však nelze ignorovat a to ani mezinárodně. Byl to počátek viditelnosti a ukázka síly kvír lidí. Dal tak vzniknout kvír pridu a inspiruje nás již mnoho desetiletí.

Pride

Rok po nepokojích byl uspořádán první gay pride. Pochody byly organizovány nejen v New Yorku, ale také v Chicagu a Los Angeles. Rok poté se přidala další a další města po celé americe, až se pride rozšířil i do Británie a západní Evropy, což ukazuje celosvětovou důležitost Stonewallu pro kvír lidi. Pride se postupem času stával méně radikálním, ale byl a stále je úspěšnou ukázkou solidarity kvír lidí mezi sebou a pomáhá nám naše problémy a radost prezentovat širšímu obcenstvu. Velkým problémem toho, jak vypadá současný pride, je duhový kapitalismus a deradikalizace, o kterých píšu v následující kapitole.

Bash Back!

Bash Back! je síť kvír povstaleckého anarchismu v Severní Americe, založená na principu nehierarchičnosti a zamítnutí liberálních idejí o tom, jak by kvír svoboda měla vypadat. Odmítali*ý asimilaci do heteronormativní společnosti, duhový kapitalismus, imperialismus, rasismus, stát a věřilix, že nenásilí ochraňuje heteronormativitu. Síť existovala od roku 2007 do roku 2011 a v roce 2023 se plánuje její obnovení. Původně vznikla kvůli mobilizaci proti Republikánské a Demokratické konferenci, ale protestující pokračovali*ý ve spolupráci a rozšiřování sítě i nadále. Kdokoliv se mohl přidat za předpokladu, že sdílel ideály, na kterých bylo hnutí založeno. Za svoji existenci měla síť několik setkání, ale jinak většina tzv. kapitol (nezávislých částí organizace) fungovala autonomně. Za svoji poměrně krátkou existenci zvládlo členstvo organizovat blok na protest proti G20, bojovat s neonacisty, přerušit mši v kostele, který byl proslulý pro svoji nenávisť ke kvír lidem, vytvořit squat, který se stal komunitním centrem pro kvír mládež, násilně pronásledovat vrahy trans* žen a pořádat pouliční párty které končily riotem. Bash Back! nás učí, že být kvír není další kategorie nebo identita která může být komodifikována, ale že kvír může být radikální útok na útláčné mechanismy v naší společnosti. Být kvír je být revoluční.

Historie u nás

Historie organizovaného kvír a feministického anarchismu u nás začala nedávno. Nelze ovšem popřít, že kvír lidé u nás dříve anarchisty*kami byl, jako například Jaroslav Hašek nebo anarchističtí buřiči, kterým mluvili*ý mimo jiné i o sexualitě a snažili se toto téma destigmatizovat.

Naše organizovaná historie začíná feministickými skupinami a jejich publikacemi, jako byla Přímá cesta. Jednalo se o časopis Anarchofeministické skupiny „8.března“ která vznikla roku 2000 za účelem navrácení radikálnosti Mezinárodnímu dni žen. Skupina nadále pokračovala v činnosti a od roku 2001 vydávala kromě Přímé cesty zpravodaj Siréna.

Duhový kapitalismus

Duhový kapitalismus (též známý jako růžový kapitalismus, homokapitalismus nebo gay kapitalismus) je termín popisující jev, kdy soukromé společnosti na oko podporují kvír lidi, ale vzhledem k logice kapitalismu to dělají pouze za účelem zisku. Samozřejmě to dělají jen pokud v dané zemi mají kvír lidé alespoň nějakou podporu společnosti, což z nich dělá značnou kupní sílu, tomu se říká růžové peníze. Duhový kapitalismus má své začátky u gay barů, ale postupně začal zahrnovat všelijaké služby a produkty. Tato forma "reprezentace" redukuje kvírnost do pár symbolů a ignoruje naši pestrost, propaguje asimilaci do cisheteronormativní společnosti, která nám aktivně ubližuje a brání ve svobodě, redukuje revoluční potenciál akcí jako je Pride, protože společnosti nechtějí z důvodu své image propagovat něco, co nepřijímá většinová společnost.

Je to pouze další, ale o něco skrytější způsob, jak nás schovat a zařadit do škatulek, jak z nás udělat pouze konzumery a ne svobodné lidi. Přesvědčuje cisheterosexuální lidi, že nás mohou podpořit pouhým zakoupením produktu, místo toho, aby například šli*y demonstrovat za naše práva a nebo darovali*y kvír charitám a organizacím. Jde ve své podstatě o zbožní fetišismus, kvír identity se stávají pouze produktem, jsou zjednodušovány na pouhé barvy duhy nebo pár symbolů, veškerá lidskost a pestrost je odstraněna a je vytvořena komodita, zboží, které je konzumovatelné většinovou společností. Duhový kapitalismus přesměrovává pozornost a kapitál společností a politikům*čkám, místo kvír lidem a kvír organizacím a vymazává historii kvír boje za svobodu, jakožto radikálního hnutí, ve prospěch prodávatelného a jednoduchého obrazu kvírnosti. Vymazává historii toho, že jednou z podmínek přechodu feudální společnosti na společnost kapitalistickou byl útlak žen a kvír lidí. Nejde o podporu, ale o parazitování na kvír kultuře, což v důsledcích vede k asimilaci do cisheteronormativní společnosti, vymazání jinakosti a zachování status quo.

Gender

To, co gender je a není, odkud pochází a co všechno zahrnuje je tak spleť debata, že je velmi těžké ho definovat, a definice se mění jak podle času, tak místa. Možná se nám z naší západní perspektivy může zdát, že je "tradiční" vnímání genderu po celém světě přece stejné, ale skutečností je, že byla tato jednotvárná představa o tom, jak se mají lidé kategorizovat a jak mají vypadat jejich role, násilně rozšířena evropským kolonialismem. V západní filosofii je několik směrů, které se snaží gender popsat, ale hlavní je si uvědomit, že gender a dokonce i pohlaví jsou sociální konstrukty. Feministická filozofka Judith Butler popisuje gender jako performaci, představení, tedy že neexistuje žádný vnitřní "schovaný" gender, ale že samotné opakované a stylizované akce a návyky jsou genderem. Gender zahrnuje zkonstruované, vytvořené role, návyky, způsoby vyjadřování a identity. Dle Butler je gender naučené představení, ve kterém jsme my herectvem a naše okolí velmi kritickým obecnstvem. Je nám vtlačováno již od dětství. Tomuto přístupu ke konstruktu genderu se říká Sociální Konstruktivismus, který ovšem nemusí nabízet celý složitý obrázek genderu.

Julia Serano narozdíl od Butler říká, že existuje něco jako "podvědomé pohlaví", jelikož trans* lidé poznají, když se jejich vnější performance genderu neshoduje s něčím vnitřním. Tomuto se říká Model vnitřních sklonů. Ten popisuje gender jako věc, kterou formujeme jak my sami*y, tak naše okolí, a že jsme přirozeně nakloněni k určité formě genderového vyjadřování. Ta forma vyjadřuje něco vnitřního, co není jakkoliv spojeno s biologii, takže například genderem může být včela nebo upír (u nebinárních* dětí je často pozorováno, že když se jich zeptáte na gender, odpoví vám například svým jménem nebo barvou). Gender nemá žádný základ v biologii nebo již existujících sociálních rolích.

Takzvané tradiční genderové role jsou na nás tlačeny ještě před tím, než se vůbec narodíme. "Bude to chlapec nebo holka?" bývá častá první otázka ohledně potomka. Po narození se dle naší reprodukční role řekne "To je holka! To je kluk!" a když náhodou někdo od narození nezapadá, je bez optání "napraven*a". Když jsi kluk, máš rád modrou, když jsi holka, máš ráda růžovou. Když jsi holka, hraješ si s panenkami a když jsi kluk, tak s autíčky a na vojáky. Kluci jsou silní a holky jsou slabé. Kluci budou policisté nebo stavebníci a holky se budou starat o děti. Jen co vystrčíme hlavu na tento svět, jsme rozřazováni do dvou kategorií, jedna se zdá být přirozeně dominantní a druhá podřadná, i když to tak není. Spustí se složitý a velký sociální mechanismus, který nám tlačí naši přiřazenou genderovou roli a hlídá aby jsme náhodou nevyšli*y z řady. Nikdo se nás na nic neptá, ale je to všude. Je to jak nás oblékají, čím nás krmí, co nám kupují za hračky.

Nejen cismativita ale i heteronormativita je tlačena na děti. "Už máš nějakého chlapce? Už máš nějakou dívku?" ptají se nás mezitím co stavíme hrad z písku. Když dítě nezapadá ani do jedné kategorie nebo nedej bože nevypadá, že by bylo cis a hetero? "Je prostě divný". Společnost nám bere možnost volby, možnost se pozastavit a zamyslet se, možnost experimentovat s vlastním způsobem bytí. Tvoří prostředí, kde je toto nemožné, pod hrozbou napřed posměchu a sociálního vyloučení a později mentálního a fyzického násilí.

Některé členstvo se rozhodlo o tlačení cis a heteronormativity napsat vlastní zkušenosti, aby byla situace lépe pochopitelná z co nejlidštější stránky.

„I když jsem já přemýšlelo o své genderové identitě a svém genderovém vyjadřování, byli jsem dotlačena do binární kategorie "Žena", i když jsem to já nebyla. Bylo jsem k tomu dotlačena na sexuologické klinice, protože doktor "nevěří" na nebinární lidi a moje mentální zdraví a strach z toho, že nedostanu péči kterou jsem potřebovalo a že se budu setkávat pouze s nepochopením, převládá nad mým pravým já. I na místě, které lze vnímat jako progresivní, na místě kam jsem šlo pro pomoc, jsem byli nucena řadit se do binárních kategorií a skrývat svoji pestrost.“

„Na začátku své tranzice jsem přišel na to, že jsem nebinární a že nemám určitou preferenci v genderu svého partnera, toto zjištění pro mě bylo obrovsky osvobozující. Avšak později jsem zjistil, že bych rád začal brát testosteron a měl určité oprace. V tu dobu jsem začal být velice vnitřně transfobní a homofobní, snažil jsem se být jak zvenku tak zevnitř mužem, protože společnost, i ta odborná, tlačila stereotyp toho, že tělesné změny mohou chtít pouze binární trans muži. Kvůli tomuto jsem si také myslel, že musím být v heterosexuálním vztahu, proto jsem měl na začátku problém přijmout fakt, že je moje partnerka nebinární osoba. Přeji si, abych mohl zůstat u svého prvního coming outu, což by se bez tlačení těchto stereotypů mohlo stát. Nebinární lidé tu budou vždycky, i přes tuto heteronormativitu, kéž by se nám takto nemusela existence komplikovat.“

Sociální konstrukty

Sociální konstrukt je ve zkratce fenomén, či pohled na fenomén vytvářený a udržovaný společností a jejím chováním. Není nijak vrozený. Existuje pouze v kontextu společnosti, ve které pak sociální konstrukty znamenají kategorizaci a rozdělování vlastností a následné tvoření hierarchií a sociálních rolí kolem těchto vlastností. Představme si, že máme objekt, není to nic reálného, prostě tomu říkáme objekt. A ten objekt má určité vlastnosti, některé jsou základní, tedy pokud je změníme, objekt již není původním objektem; a vztahové, vztahy objektu k dalším věcem, lidem, čemukoli. Můžeme si to ukázat třeba na trojúhelníku, základní vlastnost trojúhelníku je, že má 3 strany, pokud tuto vlastnost změníme, již to není trojúhelník. Vztahová vlastnost je třeba to, že ten trojúhelník je vedle mě, nade mnou, že je můj. Tak a teď proč se tedy bavíme o trojúhelnících? Protože sociální konstrukce je akt kategorizování a rozdělování obou typů vlastností a tvoření sociálního prostředí kolem nich. Tyto vlastnosti dostávají váhu jen poté, co se rozhodneme je pozorovat, tedy s například pohlavím rozdělení dle genitálií na dvě kategorie. Nikdo nepopírá, že velká část populace má jednu z těchto dvou vlastností (má genitálii A a má genitálii B) ale to, že vytváříme pevné kategorie, které dle těchto vlastností určují náš sociální status a sociální roli, je naprosto nahodilé. Sociální konstrukty utvářejí naše sociální prostředí, které zároveň upevňuje sílu těchto sociálních konstruktů.

Islandská filozofka Ásta popisuje gender jako hru s pravidly. Jsou nějaké základní vlastnosti které existují, ale někdo vytvořil sociální roli a pravidla, která tyto určité vybrané vlastnosti hlídá. Každý*á máme mnoho vlastností, třeba někdo má hnědé oči, ale jen některé z nich určují náš sociální status a naši sociální roli. To, že má hnědé oči společensky nic neznamená, to, že je nebinární ano. Každý sociální konstrukt má svoji takzvanou homeostatickou kupu vlastností, tedy vlastností, které se často objevují spolu, ne vždy všechny a někdy se objeví i jiné, hranice těchto kup jsou mlžné a prolínají se. Tyto vlastnosti, které jsou vybrány jako důležité na základě pravidel vytvořených společností, tak určují naše sociální role, které ovšem také vytvořila společnost. Sociální konstrukty sledují základní faktické vlastnosti, ale dělají z nich něco víc než pouhá fakta. Rozdělují a kategorizují tyto vlastnosti do skupin a rolí které na sobě mají nabalená pravidla a zvyky.

Gender je konstrukt. Tvoří ho kategorie, do kterých rozdělujeme určité formy vyjadřování, které považujeme za genderově zabarvené. Sexualita je konstrukt. Tvoří ji kategorie do kterých rozdělujeme, ke komu a jak cítíme sexuální, romantickou či jinou přitažlivost. Pohlaví je konstrukt. Tvoří ho kategorie, do kterých rozdělujeme naši reprodukční roli a další pohlavní znaky, které společnost vybrala. Naše kvír identity jsou konstruovány útlakem cisheteronormativní společnosti, jsou to kategorie, do kterých jsme rozdělení na základě vlastností, které společnost vidí jako odlišné, v některých případech špatné. I například rasa je sociální konstrukt. Tvoří ji kategorie, do kterých rozdělujeme různé tělesné znaky, jako třeba barvu kůže. Sociálním konstruktem by teoreticky mohla být i třeba kategorie, která sleduje barvu vlasů. A v takové společnosti by mohli*by lidé s určitou barvou vlasů dostávat například nižší plat.

Že je něco sociálním konstruktem neznamená, že to není reálné v důsledcích. Sociální konstrukty zásadně ovlivňují naše životy a uvědomění jejich existence boří iluzi svobody. Společnost postavená na rovnosti nemůže fungovat, pokud budou lidé rozdělováni do nahodilých kategorií a pevných sociálních

rolí. Pochopení, že sociální konstrukty nejsou neměnné ani vrozené, je podstatné, protože to nabízí možnost jejich zboření, tedy dekonstrukci.

Sociální konstrukt vytváří prostředí, které aktivně skrývá nahodilost kategorií, které sám vytváří. Formuje prostředí, ve kterém se zdá přirozené, že člověk s vulvou prostě platí více za hygienické potřeby a že se má stydět za část své životní reality. Když má někdo penis, tak se zase zdá přirozené, že má potlačovat své emoce. Ano, ty vlastnosti existují, to nikdo nepopírá, ale že jsme se rozhodli*y že zrovna jedny vlastnosti znamenají např. ženu, která musí tohle a tamto a druhé něco jiného, co zase musí tamto a tohle, je lidský vynález. Není nic přirozeného na rozdělování přirozena do škatulek. Gender utlačuje nás všechny a mnozí o tom ani nevíme.

Nálepky

Jiným slovem labels, jsou užitečné pro popisování lidí, kteří mají podobné zkušenosti, vlastnosti a podobné inklinace. Problém ale nastává, když začneme nálepky a identity vnímat méně jako nekonečný propojený oceán a více jako oddělená jezera, když je vnímáme pevně a neměnně tak, jak to po nás společnost chce. Nálepky nejsou pevné kategorie s pevnými definicemi a nekonečná debata o tom, zda jedna skupina lidí spadá pod jednu nálepku nebo druhou, nás nikam neposune. Do určité míry se odpoutat od nálepek a nevnímat je jako popsání nás sama, ale jako naší vlastnosti, by nám mohlo pomoci k větší sounáležitosti. Když je začneme vnímat méně jako pevné neměnné věci a začneme je vnímat jako nástroj popisující jednotlivce s něčím společným ale ne stejným a pevným, dojdeme k tomu, že si s ostatními kvír lidmi budeme více rozumět.

Trans* Genocida

V momentě, kdy píšu tuto knihu bylo zatím v USA představeno 549 zákonů ve 49 státech, které omezují práva trans* lidí. Schváleno jich zatím bylo 73, zamítnuto 102. To se nám může zdát jako ve své podstatě optimistická statistika, většina jich neprošla. Tady ovšem jde o to, že jsou vůbec navrhovány a že procházejí. Mnoho trans* lidí po celém USA přichází o k životu potřebnou lékařskou péči, možnost vlastního genderového vyjádření, jsou obviňováni* y z pedofilie, trans* mladistvo může být nyní na floridě násilně odebráno státem od svých zákonných zástupců. Cizí lidé, kteří*é o nás ví pouze z propagandy terf hnutí (Trans Exkluzivní "Radikální Feministé*ky", někdy si říkají "Gender Critical", kteří*é nemají problém s homofobií, redukcí žen na schopnost rodit, nebo se spolčovat s fašisty.), které je dle nedávno uniklých e-mailů organizované a systematicky útočí na trans* lidi nejen v USA ale i třeba v Česku. Bigoti*ky a fašisti*ky, kteří nás chtějí vyhladit, mají moc nám odebrat vše, vše co si trans* lidé nejen ve Spojených státech amerických ale třeba i ve Spojeném království nebo u nás vybojovali*y. Být trans*—jednoduchý fakt naší existence, se stává věcí, o které je normální debatovat, o které je normální pochybovat, stává se z nás politický termín, pouze názor a ideologie, místo žijících lidí, kteří*é jsou součástí lidstva již od nepaměti. Dehumanizace vede k genocidě. Již se to v historii stalo. 10 000 až 15 000 kvír lidí zemřelo mezi lety 1933 a 1945 v koncentračních táborech. Ti*y co přežili*y, byli po osvobození uvězněni*y právě kvůli tomu, že jsou kvíry a bylo rozhodnuto, že kvíry lidé nebudou uznávány jako oběti nacistického teroru, jelikož být kvír v Německu bylo nadále trestné.

Ať se budeme snažit bojovat za svoji svobodu v rámci tohoto systému sebevíce, vždy je šance, že ji ztratíme. Naše svoboda bude nadále stát na vratkých základech. Vždy se může k pozicím moci dostat někdo, kdo bude legitimizovat politické násilí vůči kvír lidem, ať už pomocí deklarované ochrany žen, nebo dětí, dehumanizací, nebo boží vůlí. Všechny reformy mohou být zrušeny, vše, o co jsme desetiletí bojovali může být tahem pera zničeno.

I když zde USA používám jako příklad, není to exkluzivní pro ně. V mnoha státech světa je tranzice a genderová nekomformita zakázaná, někde ji také nově chtějí zakázat, a vraždy zejména BIPOC (black, indigenous & @ people of color) trans* lidí jsou na denním pořádku. V sousedním Slovensku klerofašistické strany postupně ničí lidská práva trans* lidí, v Maďarsku a Polsku též. Začíná nám jít o život, extremisté cítící se v takové společnosti v právu, nás vraždí. Je to problém nás všech jako kvír lidí, nejen trans* lidí. Když zakáží např. HRT, další na řadě může být registrované partnerství, kriminalizace stejnopohlavního styku nebo dokonce právo podporovat své trans* potomstvo. Pokrok nemusí jít jen dopředu. Každý člověk je politický subjekt a pomocí spolupráce s ostatními lidmi můžeme změnu přímo vytvářet. Právě proto musíme držet spolu. Musíme společně vzdorovat a bojovat.

Útlak tohoto celospolečenského rázu, se může objevit pouze v hierarchické společnosti, nejde pouze o jednu útlachnou hierarchii, je jich mnoho: státní síla, doktorská organizace nesmyslně brání přístup k hormonům, patriarchát, genderová binarita a gender obecně, transfobie... Všechny jsou propojené a nelze se zbavit pouze jedné, všechny musí být svrženy, aby bylo možné dosáhnout naší svobody. Když nebude nikdo nad námi, nikdo nebude zkoumat zda jsme "doopravdy trans*" a jestli zapadáme do genderové binarity, nikdo nám nebude znemožňovat mít potomky eugenickou praktikou kastrace, nikdo těm z nás, kteří je chtějí nebude zakazovat HRT a operace, nebo naopak nás do nich nutit kvůli změně jména a "pohlaví" v občance (Zákon č. 89/2012 Sb. § 29), nikdo nám nebude říkat jak máme vypadat nebo se vyjadřovat, pak to bude kvír svoboda, radost a péče. Od institucí po jednotlivce, změníme vnímání světa a lidí.

Jak se dělá revoluce?

Když tedy víme co je špatně, jak to změnit?

V první řadě je nutné říci, že revoluce je samozřejmě nelegální činnost a nikdo by to v žádném případě neměl dělat. V druhé řadě pojďme pokračovat s obsahem kapitoly.

Sociální revoluce je kompletní změna společnosti a její ekonomie, kultury, filosofie, technologie, vztahů a politiky. Není to povstání, není to Coup d'état či státní převrat, není to jedna velká událost. Není to (jen) házení molotovů, je to postupný proces propojování lidí, skupin, diskuze v nich a tvoření sítě, která je v opozici k současnému systému a která nabízí alternativu.

Revoluce již začala, revoluce je mnohotvárná, revoluce bolí, revoluce tancuje, revoluce je protest, revoluce je sraz kamarádstva v čajovně, revoluce je nicnedělání, revoluce je umění, revoluce je okupace univerzit, revoluce je bytí mimo sociální role, které po nás společnost žádá, revoluce je film, revoluce je stávka, revoluce je ta báseň co máš v poznámkách a nikomu si ji neukázalx. Revoluce je to, co nám nemohou vzít. Revoluce je náš vnitřní a vnější plamen, revoluce je euforie, revoluce je ten hřejivý pocit, když řveme hesla na ulici. V revoluci je třeba navrhopvat a odporovat, chtít ničit je kreativní chtít. Revolucionářstvo jsme my všichni*echny, ne jen pár vybraných aktivistů*ek, a právě my dohromady děláme revoluci. Revoluce nedělá kompromis, protože narozdíl od lobování státního aparátu nemusí. Revoluce navrhuje a zkouší teď a tady, aniž by se ptala těch kteří drží moc. Ukazuje nám svět, který může být. Revoluce už je kvír a feministická.

Závěr

Jak jsme již párkrát zdůrazňovali*y, budoucnost kvír anarchismu a anarchismu obecně je v našich rukou. Doufáme, že tato knížka poskytla náhled do kvír záležitostí a kvír anarchie lidem, kteří*é o tomto tématu ještě moc nevěděli. Děkuji, že jste si ji přečetli*y. Také doufám, že našemu kvír sourozenectvu dodala tato knížka aspoň trošku povzbuzení k tomu se politicky zapojit do naší budoucnosti jinak, než jednou za pár let chodit k volbám, ve kterých nás upřímně ani nikdo nezastupuje. Prosím vás tedy, přátelme se, tvořme safe spaces, tvořme kolektivy, demonstrujme, pomáhejme si, buďme slyšet. Bojujme za sebe a za lepší, rovnější, láskyplnější svět.

kolektiv DEKONSTRUKCE
Kvír Anarchismus

vlastní práce

anarchistickaknihovna.org